

Leeslijst met interessante (inter)nationaal vergelijkende publicaties/evaluaties/rapporten Gezondheidseffecten Covid-19 irt maatregelen(pakketten)

Opstellers: 5.1.2e en 5.1.2e

Datum: 14-11-2022

Disclaimer: Dit is een niet-uitputtende lijst, maar een weergave van interessante, relevante, nu (soms bijna) beschikbare publicaties, op basis van uitvraag bij betrokkenen in de organisatie.

Titel	Auteur en datum	Korte toelichting	Document/Link
Gezondheidszorgsystemen			
First lessons from government evaluations of COVID-19 responses: A synthesis	OECD, jan 2022	In bijgevoegd OECD-rapport zijn 67 evaluaties door 18 OECD-landen (w.o. NL) beschreven. Geeft een kapstok en voorbeelden, maar zegt niet of een je een bepaalde maatregelen nu wel of juist niet moet doen. De OECD heeft nog meerdere rapporten (met aandacht voor covid-19 impact) nog op de rol staan oa. Health at a Glance 2022, Covid-and-resilience en publiceerde al meerdere andere rapporten (Covid en jeugd, COVID-19 and Well-being: Life in the Pandemic, etc)	 OECD - First lessons COVID-19 - ;
A multinational Delphi consensus to end the COVID-19 public health threat	Nature, September 2022	Expert-opinie stuk met kwalitatieve aanbevelingen over wat wel/niet doen, gebaseerd op bijdragen en ondersteund door > 150 instituties Lazarus - Nature - 2022 (instituties die	 Lazarus - Nature - 2022 (international I Lazarus - Nature - 2022 (supp meeting)
Health systems resilience during covid-19; lessons for building back better ¹ En Health systems resilience post-covid-19; moving towards more EU cooperation ²	WHO/Health Observatory, november 2021 en januari 2022	De eerste studie identificeert 20 'key' strategieën – de onderling gelinkt zijn- die bijdragen aan een veerkrachtig zorgsysteem irt covid-19. De tweede zegt oa iets over versterken surveillance en monitoring, public health maatregelen, toegankelijkheid van de zorg en communicatie.	 health observatory nov 2021 health syst health observatory jan 2022 health syst
# Vergelijkings-figuren	Diverse bronnen, langere periode	Aantal relevante figuren met (in document) bronverwijzing, waarin landen vergeleken zijn. Overzicht is uitkomst uit literatuurstudie voorjaar 2022 5.1.2e	 20220408 figuren literatuurlijst.pptx
Impact/effect maatregelen in aanpak			
Dynamics of non-household contacts during the COVID-19 pandemic in 2020 and 2021 in the Netherlands	Jantien A. Backer, Preprint publicatie van RIVM/EPI, ism Universiteit van Hasselt, Universiteit van Antwerpen, LUMC en London School of Hygiene and Tropical Medicine, 2022 https://doi.org/10.110	Studie toont hoe aantal risico-contacten per persoon buiten het huishouden toeneemt na het opheffen/liften van de covid-19 maatregelen in NL.	 Backeretal_contactrates_medrxiv_2022.p

¹ [Health systems resilience during COVID-19: Lessons for building back better \(who.int\)](https://www.who.int/publications/m/item/health-systems-resilience-during-covid-19-lessons-for-building-back-better)

² [Health system resilience post-COVID: Moving towards more European cooperation \(Eurohealth\) \(who.int\)](https://www.euro.who.int/en/health-topics/communicable-diseases/news-and-events/news/2022/04/health-system-resilience-post-covid-19-moving-towards-more-european-cooperation)

	1/2022.10.19.22281248		
Impact van responsstrategie op COVID-19 sterfte tijdens eerste golf: Counterfactual analyses voor Nederland, Denemarken, Zweden en het Verenigd Koninkrijk.	5.1.2e et al, RIVM/EPI, concept-publicatie , 8 november 2022	Een counterfactual analyse uitgevoerd door Mishra et al. [1] (Imperial College model, VK) uit 2021 liet zien hoe verschillen in timing en effectiviteit van maatregelenpakketten de COVID-19 sterfte in Zweden, Denemarken en het VK beïnvloedde. In dit project voegen wij Nederland aan de bestaande analyse toe om te schatten wat de COVID-19 sterfte in Nederland zou zijn geweest als het op hetzelfde moment een responsstrategie van Denemarken, Zweden of VK had gehanteerd. Deze analyse geeft een kwantitatieve weergave van de mogelijke impact van een alternatieve responsstrategie in Nederland op het aantal sterfgevallen.	 deBoeretal_Rapport_CounterfactualNL;
Ranking the effectiveness of worldwide COVID-19 government intervention	Nature Human Behaviour volume 4, pages 1303–1312 (November 2020)	Op basis van landen-specifieke 'what-if' scenarios is gekeken naar de effectiviteit van Non-Pharmaceutical Interventions (NPI's) in het laten dalen van de Rt van het virus. De effectiviteit van NPI's is afhankelijk van de lokale context. Conclusie: combinatie is meest effectief en minder disruptieve en minder kostbare maatregelen kunnen net zo effectief zijn als meer ingrijpende maatregelen. Geeft ook inzicht complexiteit qua vergelijkbaar maken.	 Nature ranking worldwide covid-19
Evaluation der rechtsgrndlagen und massnahmen der Pandemiepolitik	Deutsche SachverständigenRat (speciaal voor deze vraag bijeengekomen 'commissie' om op dit punt te adviseren), juni 2022	Deze Duitse evaluatie (geen puur wetenschappelijke analyse) kijkt naar (en geeft beschrijvend oordeel over ervaren) effectiviteit van maatregelen, maar stelt ook dat evaluatie moeilijk is omdat deze achteraf is data ontbreken die een goede evaluatie van het effect van maatregelen of maatregelen pakketten mogelijk maken en ook van belang is te onderscheiden in welke fase van de pandemie maatregelen werden genomen en wat hun doel is. Het is ook van belang om in toekomst/daarbij te kijken naar opvolgingsbereidheid. Rapport gaat in op lockdown, 2g/3g, mond/neusmaskers, schoolsluiting, contactonderzoek, risicocommunicatie, en effecten voor mens en maatschappij. Kijkt naar juridische aspecten van maatregelen. Nederlandse samenvatting voor intern gebruik bijgevoegd. Komende periode zullen ook steeds meer andere landenevaluaties beschikbaar komen.	gutachten-sachverstaendig enrat-corona-101.pdf (tagesschau.de) sachverstaendigen rat-corona-massnahr samenvattingvanmanagementsummaryd
Effecten uitgestelde zorg			
Fifth round of the Living, working and COVID-19 e-survey: Living in a new era of uncertainty	Eurofound, juni 2022	Vijfde (periodiek geupdate) factsheet. Kijkt oa. naar ervaren mentale gezondheid (verbetering zichtbaar, nog niet op oude niveau na opheffen maatregelen) en naar vertrouwen. Vergelijkt daarbij 3 jaren (meetmoment lente), verschillende groepen en landen op basis van Europese e-survey.	 Eurofound 2022 - Fifth round of the li
The Impact of COVID-19 on Informal Caregiving and Care Receiving Across Europe During the First Phase of the Pandemic	Bergmann M and Wagner M (2021)c, Journal Frontiers in Public Health	Onderzoek kijkt naar veranderingen en informele zorg en effecten voor informele zorgverleners ten tijde van covid-19 maatregelen.	 Bergmann-2021-The Impact of COVID-1
Economic impact of avoidable cancer deaths caused by diagnostic delay during the COVID-19 pandemic: A national population-based modelling study in England, UK	A. Gheorghe et al. / European Journal of Cancer 152 (2021) 233e242, Juni 2021	Onderzoek stelt dat verder vergelijkend onderzoek nodig is van effect maatregelen op vermijden covid-ziekten/doden irt uitgestelde kankerzorg en andere ziekten.	 Gheorghe-2021-Eco nomic impact of avo

(In)directe gezondheidseffecten			
The estimated disease burden of acute COVID-19 in the Netherlands in 2020, in disability-adjusted life -years	5.1.2e RIVM, European Journal of Epidemiology https://doi.org/10.1007/s10654-022-00895-0 , Juni 2022	Publicatie van RIVM/EPI	 mcdonaldetal_EurJ Epidemiol_2022.pdf
Literatuurreview 2022: De gevolgen van de coronapandemie voor de gezondheid en het welzijn: deel 2. Een literatuurstudie RIVM	RIVM, November 2022	Jaarlijkse (inter)nationale literatuurreview als onderdeel van GezondheidsOnderzoek na Rampen ³ (GOR-onderzoek). Zowel impact op jongeren als volwassenen is onderdeel van deze review.	Literatuurreview 2022: De gevolgen van de coronapandemie voor de gezondheid en het welzijn: deel 2. Een literatuurstudie RIVM literatuurreview GOR 2022-0124.pdf
Literatuurreview 2021: De gevolgen van de coronapandemie voor de gezondheid en het welzijn van de jeugd. Een systematische literatuurstudie RIVM	RIVM, januari 2022	Jaarlijkse (inter)nationale literatuurreview als onderdeel van GezondheidsOnderzoek na Rampen (GOR-onderzoek). Deze eerste review keek naar impact op jongeren.	Literatuurreview 2021: De gevolgen van de coronapandemie voor de gezondheid en het welzijn van de jeugd. Een systematische literatuurstudie RIVM literatuurreview GOR 2021.pdf
Kwartaalonderzoek jongeren RIVM	RIVM, elk kwartaal, laatste september 2022	Als onderdeel van GezondheidsOnderzoek na Rampen ³ (GOR-onderzoek) worden ook kwartaalrapportages uitgebracht op thema's. Deze vergelijken niet internationaal, maar geven wel een duidelijk beeld van gezondheidseffecten van de coronacrisis op bepaalde indicatoren en doelgroepen weer. Deze rapportage laat oa de trends zien over de tijd dat het even veel slechter gegaan is en dat we nu herstel zien vwb fysieke gezondheid en vertrouwen van jongeren, de mentale gezondheid is tov laatste lockdown nauwelijks verbeterd.	Kwartaalonderzoek jongeren RIVM
Mbo-studenten voelen zich niet gehoord en zijn onzeker over de toekomst	RIVM, juni 2022	Mentaal welbevinden van mbo-studenten tijdens de corona-crisis	Mbo-studenten voelen zich niet gehoord en zijn onzeker over de toekomst RIVM

³ Het GOR-onderzoek is erop gericht om de korte, - middellange en lange termijn effecten van de coronacrisis op mentale gezondheid, fysieke gezondheid, sociale gezondheid, zorg en ondersteuningsbehoefte, indirecte effecten en risico/beschermende factoren te monitoren en in beeld te brengen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van 4 soorten monitoring; kwartaalmetingen, tweemaaljaarlijkse Gezondheidsmonitors, de Nivel huisartsenregistratie en jaarlijks literatuuronderzoek.

 22402583_013851_ Mentale gezondheid			
Inventarisatie Nederlandse COVID-19 onderzoeken over de effecten vd pandemie & maatregelen op mentaal welbevinden in NL	RIVM, 1 juli 2022	Inventarisatie Nederlandse COVID-19 onderzoeken over de effecten vd pandemie & maatregelen op mentaal welbevinden in NL	Inventarisatie Nederlandse COVID-19 onderzoeken, rapportage nr. 15 RIVM Inventarisatie Nederlandse COVID
Eurosurveillance Public health measures during the COVID-19 pandemic through the lens of community organisations and networks in the Netherlands (2020–2021): five lessons for pandemic decision-making	RIVM, september 2021, ook gepubliceerd via Eurosurveillance	Analyse over hoe organisaties en netwerken in NL om zijn gegaan met maatregelen tijdens de pandemie. In de memo Impact van COVID-19 maatregelen: vijf lessen uit de praktijk staan de belangrijkste lessen en inzichten uit narratief onderzoek onder organisaties en netwerken in het maatschappelijk middenkader centraal. Uitgebreider onderliggend rapport verschijnt half december 2022.	Eurosurveillance Public health measures during the COVID-19 pandemic through the lens of community organisations and networks in the Netherlands (2020–2021): five lessons for pandemic decision-making Impact van COVID 19 maatregelen op s